

Deze nieuwsbrief is een samenraapsel van binnen gekomen berichten de Koninklijke Marine, Koopvaardij, Visserij en Binnenvaart aangaande over het heden en verleden.

“Redactie ten Anker “

Abeelstraat 96
3329 AG Dordrecht
tenanker@kpnmail.nl

“Ten Anker”

Deze extra toevoeging van het web-magazine fungeert als verlengstuk en is onafscheidelijk verbonden aan de website: <https://www.tenanker.com> en conformeert zich aan de regelgeving zoals daar is vermeld.

.....

Er zijn altijd wel mensen die met mijn werk aan de haal gaan. Aan de ene kant is dat een teken dat ik het goed heb neergezet, maar ik sta niet toe lukraak te kopiëren voor andere dan puur privé doeleinden zonder daar schriftelijke toestemming voor te vragen.

nummer 52 - 3e jaargang – 6 november 2020

Weekbrief

- Blz. 2 Aardappels jassen...
- Blz. 3 Jan Marie Lodewijk Ignatius Chömff
- Blz. 7 Aanloop naar de politionele acties
- Blz. 17 Het contact vaartuig Vandersteng
- Blz. 19 Lezerspost
- Blz. 21 Wie goed doet, goed ontmoet
- Blz. 21 Navolging op “de Nacht “

Bertha wilde met alle geweld scheiden.
"Hij is gek!" riep ze uit. "Elke morgen verschijnt hij spiernaakt aan de ontbijttafel."
"Dat kan moeilijk zijn," gaf de curator toe.
"Maar wat heeft u dan zelf aan?"
"M'n pantoffels, natuurlijk," zei Bertha.

Aardappels jassen.

Onlangs, ik was in het Marinemuseum op bezoek, hoorde ik een wat oudere man het woord "Aardappelsjassen" gebruiken. Hij was als oud marineman, zo bleek even later, met zijn kleinzoon op bezoek in het museum.

En ja, onwillekeurig gaan dan ook jouw gedachten weer terug naar die tijd. In de jaren zestig en daarvoor toen er nog geen aardappelschilmachines aan boord van de bootjes waren.

Alle piepers, benodigd voor de middag maaltijd van de volgende dag moesten door de bemanning met de hand geschild worden. Een hele happening was dat steeds weer.

Lag je met een schip, een B-jager bijvoorbeeld, met 225 man aan boord, tegen de kant in Nieuwe Diep dan werden er door de bottelier kistjes vol met aardappelen uitgestrooid over de steiger. In een of twee lange rijen, waar aan beide zijden de mannen stonden opgesteld, moest men dan de aardappels van hun jasje ontdoen.

Nu was dat niet zo'n probleem dat schillen. Maar om de mannen daar te krijgen, dat was vaak wel een probleem. Niemand voelde daar in het algemeen wat voor. Bij mooi weer, ach dan was het nog wel te doen dat jassen. Maar bij kou en regen was men minder happig.

Meestal was het aanvang van jassen gesteld zo rond half vier in de middag. Tegen kwartover drie werd het

omgeroepen en begonnen de chef's - het barstte er van aan boord - hun personeel naar de valreep te sturen. Enkele baksmeesters hielden daarbij toezicht. Diegenen die daadwerkelijk moesten gaan schillen, de manschappen, verzonnen alle mogelijke smoesjes om er onderuit te komen. Of ze rekten hun bezigheden/werk zodanig dat ze net niet op tijd gereed waren met datgene waar ze mee bezig waren. Een heel spel werd er derhalve opgevoerd. Nu hadden de chef's er ook belang bij dat het jassen vlug geschiedde want in die tijd was het om vier uur in de middag voor de bemanningen aan boord van de schepen vastwerken. Of te wel, men kon naar huis. De oudere officieren en onderofficieren woonden veelal in Den Helder of omgeving. Het over grootte deel van de bemanning was echter boordplaatser en had er dus minder belang bij, bij het juiste tijdstip van vastwerken.

Geschild werd er met het mes wat men bij het indienst treden gekregen had. Een mes met een lemme van plusminus 15 cm, gedragen in een zwarte lederen schede. Kom daar heden ten dagen nog maar eens om. Was men eenmaal met dat mes bezig dan ging het wel. Bijna iedereen zag er de noodzaak wel van in dat er 2 á 3 maal per week gejest moest worden. De overige dagen van de week hadden we snert, nasi, rijst, spaghetti, of wat dan ook. Dan hoefde er niet geschild te worden. Enkel deden, ondanks dat ze aanwezig waren niet echt mee. Die maakten van de aardappelen dobbelstenen of probeerden er figuurtjes van te

maken. Hun standpunt was, iedereen eet morgen aardappelen, dus iedereen moet ook schillen. Officier, onderofficieren, hoog of laag in rang, oud of jong, het maakt niet uit. Wel nu, in de jaren zestig was dat toch wel zeer heftig gedacht.

Op andere, wat kleinere schepen ging het er veelal wat gemoedelijker aan toe. Op een onderzeeboot, onderwater varende, ging het vrijaf personeel van de achter boegbuiskamer naar hun collega's in de voor boegbuiskamer. De technische man in de centrale stond zich dan lens te trimmen om de boot horizontaal te houden i.v.m. het gewicht wat van achteren naar voren verplaatst werd.

Op mijnnevengers en de Amerikaanse fregatjes loste het jassen zich ook wat makkelijker op. Daar deed men het tussen de bedrijven door en iedereen deed wel mee, hoewel, als uitknipen een keer mogelijk was liet men dit toch niet na. Triomfantelijke blikken kwamen er dan in de ogen van degene die dit (met instemming) gefikst had. Ach ja, die goeie ouwe tijd.

Het Marine museum was overigens interessanter als dat ik aanvankelijk had verwacht.

Bart Nijeburcht

Jan Marie Lodewijk Ignatius Chömpff 1904-1942

Geboren: op 21 december 1904 te [Ngliiran, NOI](#) provincie Rembang op Java

Overleden: op 24 februari 1942 te [Straat Badoeng](#)

Ik en mijn regering zullen ook thans Onze plicht doen.

Doet gij de Uwe.

Proclamatie van H.M. de Koningin Wilhelmina op 10 mei 1940)

Het verhaal over LTZ 1 der Koninklijke Marine J.M.L.I. Chömpff,
Ridder Militaire Willemsorde 4de Klasse, posthuum

.....

MOED, BELEID en TROUW.....tot in den dood...!

Zijn ouders waren Frederik Herman, Chömpff en Maria Sophia, Sittrop

De Middelbare schoolopleiding volgde hij op de HBS te Soerabaja. Tijdens zijn schoolopleiding had hij zich reeds lang van te voren ten doel gesteld om zo spoedig mogelijk na zijn eindexamen HBS, deel te nemen aan het examen voor toelating op het K.I.M. Nu hij daarin geslaagd was, wist hij dat hij op korte termijn naar Nederland kon vertrekken, om zijn opleiding bij de K.M. in den Helder te kunnen volgen.

Op 9 augustus 1922 stapte hij dan ook in Batavia welgemoed aan boord van het s.s. Rembrandt en kwam medio september in Amsterdam aan.. Na met succes zijn opleiding tot Officier bij de Koninklijke Marine op het Koninklijke Instituut in den Helder te hebben afgesloten, brak voor Naas het moment aan, dat zijn grote wens in vervulling was gegaan en hij als marineofficier nu

daadwerkelijk kon gaan varen op de schepen van de KM. Tot enige tijd, voordat de oorlog met Japan uitbrak, had Naas Chömpff op verschillende schepen van de KM gevaren, o.a. op de

Hr. Ms. "van Doorn
Hr. Ms. "van Speijk",
Hr. Ms. "Banckert
Hr. Ms. "Van Ghent".

Op 21 maart 1929 trouwde Naas Chömpff te Soerabaja, (Ned. Indië) met Conradine Alice (tante Connie), van Duyvenbode Varkevisser. Uit dit huwelijk werden 2 kinderen geboren, t.w. Frederik Dirk Marie (Jimmy), Chömpff ; en Thomas Willem Marie (Tommy), Chömpff. In de periode vóór WOII verbleef Naas met zijn gezin enige malen in Nederland; de laatste maal dat hij vanuit Nederland naar Ned. Indië terugkeerde was in 1938. Vóór het uitbreken van de oorlog in Europa woonde het hele gezin Chömpff in Malang; omdat Malang op een hoogvlakte ligt en het klimaat daar veel koeler en aangenamer is dan in "de Marinestad" Soerabaja, had zijn echtgenote de voorkeur gegeven om in Malang te gaan wonen.

Naas was intussen m.i.v. 1 sep. 1935 bevorderd tot LTZ 1 en op 23 dec 1940, benoemd tot C. van de torpedojager Hr. Ms. "Piet Hein".

Na het uitbreken van de oorlog met Japan en de snelle opmars van de Japanse Strijdkrachten in Zuid Oost Azië besloot LTZ 1 Chömpff direct om met zijn gezin naar Soerabaja te verhuizen, omdat hij sneller bij zijn schip wilde zijn, als de situatie dat noodzakelijk maakte. Soerabaja was vroeger de grootste marinebasis van de KM in het voormalige Nederlands Indië

Zijn jongste zoon Tom vertelde nog het volgende:

Alvorens mijn Pa, commandant werd van Hr. Ms. torpedojager "Piet Hein", was hij Commandant van Hr. Ms. "Van Ghent". Bij zijn overplaatsing naar zijn nieuwe schip, ging ook de gehele bemanning van Hr. Ms. "Van Gent" (m.u.v. één bemanningslid) met hem mee". Op 30 december 1941 nam LTZ 1 Chömpff voor goed afscheid van zijn echtgenote en kinderen. Het was de dag dat zijn jongste zoon Tom 9 jaar werd. Tijdens dat moeilijke, emotionele en laatste afscheid, gaf hij aan zijn echtgenote zijn trouwring en zijn gouden vulpen. Het was voor LTZ 1 Chömpff vanaf het begin van de oorlog altijd heel duidelijk geweest gezien de veel sterkere Marinestrijdkrachten waarover de Japanners konden beschikken dat hij in een komende gevecht, weinig kansen zou hebben, om dat te kunnen overleven.

De torpedojager Hr. Ms. "Piet Hein" maakte indertijd deel uit van de Allied Striking Force onder Commando van Schout bij Nacht W.F. M. Doorman. Tussen 19/20 feb. 1942 brak er een zeegevecht uit met een Japanse invasievloot, die de bedoeling had om troepen te laten landen op het eiland Bali. In dit hevige en bittere zeegevecht beschoten beide partijen elkaar o.a met hun scheepsgeschut en voerden men wederzijds diverse torpedoaanvallen uit. Uiteindelijk zonk Hr. Ms. torpedojager "Piet Hein na een zeer moedig en onverschrokken gevecht tegen een overmachtige vijand en na te zijn getroffen door o.a. torpedo's van de Japanse oorlogsschepen, Asashio en Oshio, omstreeks 16.00 uur in de omgeving van de Zeestraat Badoeng, bij het eiland Bali. Tijdens het gevecht waren aan boord van Hr. Ms. "Piet Hein" reeds vele slachtoffers gevallen.

Het gelukte de moedige Off MSD 2, Willem M. Moppes de getroffen stookplaatsen, welke op dat moment vol verstikkende rook waren, af te sluiten. Bij het vervolgens eigenhandig redden van gewonde schepelingen uit de hitte van de ketelruimte, kwam hij helaas zelf om. Op het moment dat het schip stil lag en in brand stond, rende de onverschrokken

matroos 1 N.F.B. Vet naar het kanon 2 en herlaadde het. Vervolgens riep hij: "Zijn er dan geen kanonniers onder jullie Hollandse matrozen; wij zullen schieten ondergaan", waarna het vuur werd heropend. Het gelukte matr. 1 Vet om naderhand met nog een aantal schepelingen per prauw vanuit het eilandje Nusa Penida bij Bali, naar Java uit te wijken. Verder konden uiteindelijk slechts 33 van de 146 opvarenden worden gered met behulp van o.a. een motorsloep en enkele reddingsvlotten. Ook LTZ 1 Chömpff overleefde dit gevecht niet. Volgens vroegere verhalen van overlevenden schijnt LTZ 1 Chömpff vlak voor hij zijn zinkende schip verliet zijn reddingsvest nog aan zijn "cabin boy" te hebben gegeven, omdat die geen vest had. Ook aan Japanse zijde waren tijdens dit zeegevecht zware verliezen geleden. Toen de bemanningsleden als drenkeling en in de zee lagen werden zij op een meedogenloze wijze alsnog beschoten door Japanse vliegtuigen (Navy O), waarbij vermoedelijk LTZ 1 Chömpff ernstig gewond raakte.

LTZ 3 A.A. H. v IJssel Smits slaagde erin zijn Commandant bij de Balinese kust op een vlot te trekken, maar toen bleek zijn Commandant, reeds als gevolg van uitputting en verwondingen, te zijn overleden.

Op 4 mrt 1942 kwam het vlot met het ontzielde lichaam aan bij Tandjung Benoa (Z.O. punt van Bali). LTZ 1 Chömpff werd ter plaatse door de Balinese bevolking aldaar tijdelijk begraven. Vermoedelijk ook mede ter voorkoming dat Japanse militairen beslag zouden kunnen leggen op zijn lichaam.

Na WOII werd LTZ 1 Chömpff alsnog herbegraven.*)

Tijdens WO II werd aan Luitenant ter Zee der 1ste klasse Jan Marie Lodewijk Ignatius, CHÖMPFF door Koningin Wilhelmina bij Koninklijk Besluit van 16 april 1942 no.6, onder nummer 5488, Postuum de Militaire Willemsorde der 4de klasse toegekend, met de mutatie: "Moedig en beleidvol gedrag als commandant van Hr. Ms. torpedojager "Piet Hein" tevens groepscommandant 1ste jagersgroep, in het zeegevecht in Straat Lombok van 19 op 20 februari 1942, waarbij een uit zware kruisers en torpedojagers bestaande vijandelijke overmacht, werd aangevallen, met het

resultaat, dat den vijand zware verliezen werden toegebracht en waarbij Hr. Ms. torpedojager "Piet Hein" met het grootste deel der bemanning strijdend onderging

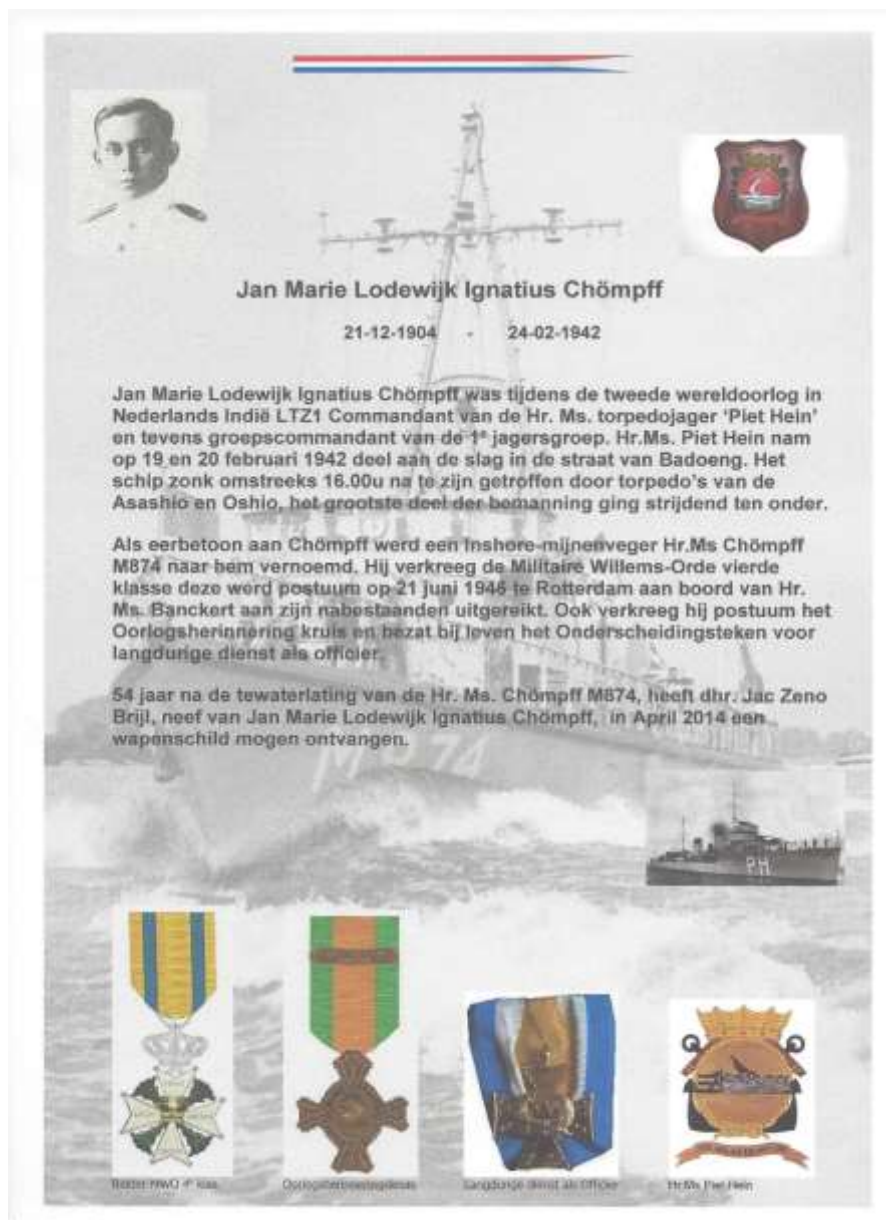
De MWO 4de

Klasse werd a/b van Hr. Ms. "Banckert", op 21 juni 1946 te Rotterdam aan zijn nabestaanden uitgereikt.

Bovendien werden a/b van Hr. Ms. "Banckert" op die dag ook nog aan twee andere voormalige bemanningsleden van Hr. Ms. torpedojager "Piet Hein", de MWO 4de Klasse uitgereikt, t.w. aan de nabestaanden van:

Officier van de Marine Stoomvaartdienst der 2de Klasse, W.M. Moppes (postuum);
Matroos der 1ste Klasse, N.F.B. de Vet;

Betrokkene werd op 19 feb. 1942 bevorderd tot kwartiermeester en vervolgens op 1 juli 1969 benoemd tot LTZ van Vakdiensten der 2de Klasse, oudste categorie. Hij overleed op 14 oktober 1970 te den Helder.

“Piet Hein,...Piet Hein, Piet Hein zijn naam is klein, maar zijn daden benne groot, ...zijn daden benne groot,.... hij heef gewonnen de “Zilvervloot”.....!”

AFKONDIGING (betreffende postzaken)

De winter is in aantocht.
Even een klein berichtje omtrent de postverzorging voor de redactie van *ten Anker* .
Een goede adressering van belang.

Een juist postadres is:
Redactie “ten Anker”
p/a Abeelstraat 96
3329 AG Dordrecht

Per mail :
tenanker@kpnmail.nl

vermeld a.u.b. uw naam en telefoonnummer !

Postzegels uit Nederlands-Indië, met onderaan overgedrukte exemplaren, voor de nieuwe Republiek Indonesia

Aanloop naar de 'politieonele acties' (1945-'47)

Begin van de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog
Door: Mark Barrois - Laatste update: 1 oktober 2020

Na de Japanse overgave, waarmee er een einde aan de Tweede Wereldoorlog kwam, riep Soekarno op 17 augustus 1945 in Jakarta de onafhankelijkheid van Indonesië uit. Daarmee was het koloniale Nederlands-Indië verleden tijd. Maar Nederland erkende de Republiek Indonesia niet. Vanaf 1945 wilde Nederland met onderhandelingen, oorlogvoering en geweld het gezag in de kolonie herstellen en controle houden over het dekolonisatieproces. De 'politieonele acties' (zoals de militaire operaties in Nederland genoemd werden) in 1947 en 1948-1949 zijn het meest bekend uit deze periode. In dit artikel bespreken we het begin van de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog: de aanloop naar de 'politieonele acties'.

De atoombommen vallen...

Ondertekening van de Japanse overgavedocumenten door de Nederlandse vertegenwoordiger luitenant-admiraal Conrad E.L. Helfrich

Ondertekening van de Japanse overgavedocumenten door de Nederlandse vertegenwoordiger luitenant-admiraal Conrad E.L. Helfrich (Publiek Domein – wiki)

De Amerikaanse atoombommen op Hiroshima en Nagasaki op respectievelijk 6 en 9 augustus 1945 verrasten de hele wereld. Al snel na de verwoesting van beide steden, op 15 augustus 1945, kondigde de Japanse keizer de onvoorwaardelijke overgave van Japan aan. In heel Azië, en dus ook in Nederlands-Indië, legden Japanse soldaten hun wapens neer.

Ook de Nederlandse regering in ballingschap was verrast door het plotselinge einde van de Tweede Wereldoorlog in Azië. Vanaf 1944 werden al in het bevrijde zuiden van Nederland rekruten geworven die, na afloop van de oorlog in het westen, tegen de Japanners in Nederlands-Indië zouden vechten. Ook toen Nederland helemaal bevrijd was, ging de opbouw van een strijdmacht onverminderd door. Ruim twintigduizend Oorlogsvrijwilligers meldden zich aan. Na de overgave van Japan hoefden zij weliswaar niet meer tegen de Japanse bezetter te vechten, maar zij konden wél het ontstane machtsvacuüm in

Nederlands-Indië opvullen, zo was de gedachte.

De Proklamasi

In 1945 was de situatie in Nederlands-Indië ronduit chaotisch. De Japanners waren weliswaar gecapituleerd, maar er waren nog geen geallieerde troepen op de archipel aanwezig. President Soekarno en premier Hatta spoedden zich, na de Japanse capitulatie, naar de hoofdstad en riepen daar, op 17 augustus, op een geïmproviseerd podium de Onafhankelijkheid uit:

“Kami bangsa Indonesia dengan ini menjatakan kemerdekaan Indonesia” – Wij, het volk van Indonesië, verklaren hierbij dat Indonesië onafhankelijk is...

Soekarno roept de onafhankelijkheid uit. (Publiek Domein – wki)

Met die woorden (en het vervolg van de zogenaamde Proklamasi) verklaarde Soekarno dat het koloniale Nederlands-Indië definitief verleden tijd was, en dat de nieuwe Republiek Indonesia was geboren. In de Proklamasi riep Soekarno dringend op om ordentelijk en gezamenlijk te bouwen aan de onafhankelijke, moderne staat Indonesië. Daarbij hoorden het respecteren van de vrijheid van meningsuiting en

gelijkwaardigheid voor allen. “Alleen een nationalisme, dat gedragen wordt door deze gevoelens, kan ons in de wereldgeschiedenis vooruitbrengen”, schreef Soekarno’s vertrouweling Soetan Sjahrir in het krantje ‘Onze Strijd’.

Onafhankelijkheid (on)verwacht

Voor Nederland kwam de onafhankelijkheidsverklaring relatief onverwacht. Vóór de Tweede Wereldoorlog had de gouverneur-generaal er namelijk alles aan gedaan om het groeiende Indonesische nationalisme stevig de kop in de drukken. De verhouding tussen Nederland en de ‘inlanders’ was toen sterk koloniaal.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog groeide echter ook in Nederland het besef dat de vooroorlogse situatie niet meer te handhaven was. Koningin Wilhelmina zei in december 1942 op Radio Oranje dat het in haar bedoeling lag om...

“...na de bevrijding de gelegenheid te scheppen om gezamenlijk te overleggen over een op veranderde omstandigheden passende vorm van het koninkrijk en zijn delen.”

Dat in Nederlands-Indië tijdens de oorlog al met de Japanners werd gesproken over de onafhankelijkheid van het land was geen algemene kennis. Er was in Nederland tijdens de oorlog een gebrek aan informatie ontstaan over wat er in Nederlands-Indië allemaal gaande was.

In Nederland was men maar beperkt op de hoogte van het feit dat Soekarno en Hatta, als leiders van de nationalistische beweging, druk met de Japanners samenwerkten aan de onafhankelijkheid van hun Indonesië. In augustus, vlak voor de val van de atoombommen, bleken de Japanners bereid om (enige mate van) onafhankelijkheid te verlenen.

Soekarno, de eerste president van Indonesië (Publiek Domein – KITLV)

Maar na de val van de atoombommen – en de capitulatie van Japan – waren de eerdere toezeggingen niks meer waard.

HISTORIEK

Bersiap-periode

In de hoofdstad Jakarta, of Batavia zoals de Nederland het nog noemden, waren Soekarno en Hatta na het uitroepen van de onafhankelijkheid op hun hoede. Zij wisten dat ze in de toekomst de steun van de geallieerden nodig hadden om de uitgeroepen onafhankelijkheid te consolideren. Nederland ging Indonesië niet zomaar prijsgeven, wisten de beide leiders. Ze installeerden een officiële regering, met Soekarno als president, en bezetten nutsbedrijven, het spoor en de tram om maar zo goed mogelijk voorbereid te zijn op wat er nog zou komen. Die naoorlogse periode wordt daarom ook wel de Bersiap-periode – Indonesisch voor ‘wees paraat’ – genoemd.

Javaanse vrijheidsstrijders, bewapend met puntige bamboesperen, machettes en enkele geweren afkomstig van de Japanners, 1946 (CC BY-SA 3.0 – Tropenmuseum – wiki)

Buiten de hoofdstad was de situatie anders: nationalistische groeperingen en politiek bewuste jongeren (pemoeda's) hadden lak aan de voorzichtige voorbereiding van Soekarno en Hatta. Zij wilden een Revolusi door het onafhankelijk verklaarde land zo snel mogelijk te ontdoen van buitenlandse inmenging. Bedreigingen, mishandelingen en moorden door lokale leiders waren aan de orde van de dag. Tienduizenden (Indische) Nederlanders, pro-Nederlandse Indonesiërs en

Chinezen (een niet-inheemse minderheid in Indonesië) kwamen door het gewelddadige optreden van de pemoeda's om het leven. Soekarno en Hatta hadden het gezag noch de middelen om de pemoeda's een halt toe te roepen. Grote delen van de archipel dreigden in feite stuurloos te raken.

De Engelsen komen

Lord Mountbatten (CC BY-SA 3.0 – Allan Warren – wiki)

Inmiddels was duidelijk dat Engelse militairen (in opdracht van de Amerikaanse bevelhebbers) naar Indonesië zouden komen om de status quo te herstellen. Op 29 september 1945 – ongeveer anderhalve maand na de onafhankelijkheidsverklaring – zetten de eerste Engelse militairen voet aan wal. De Republiek Indonesia wilde direct met de Engelsen om tafel om de uitgeroepen onafhankelijkheid te bespreken. De Engelsen, onder aanvoering van Lord Mountbatten, stonden daar welwillend tegenover. De Indonesische roep om onafhankelijkheid kon sowieso op veel internationale sympathie rekenen.

Mountbatten, gesteund door veel andere internationale politici, verbood de Nederlandse regering om Nederlandse soldaten naar Indonesië te sturen. Volgens hem waren er namelijk breed gedeelde 'anti-Dutch views' op de archipel. De aanwezigheid van een Nederlandse krijgsmacht zou de toch al precaire situatie ongetwijfeld doen ontvlammen, zo was de gedachte. Bovendien moest het Indonesische volk rechtmatig de vrijheid worden gegund.

De Dag van de Helden

Duizenden jonge nationalist, die de wapens van de Japanners hebben overgenomen, waren echter niet alleen fel gekant tegen de Nederlandse aanwezigheid, maar ook tegen deze Engelse inmenging.

De aanwezigheid van Brits-Indische militairen en Nederlandse ex-geïnterneerden in de havenstad Soerabaja zorgde daar voor grote onrust. De jonge nationalist grepen, na enkele provocerende acties over en weer, de macht op de straten van Soerabaja. In die chaotische toestand werd een ongewapende Britse brigadier, Mallaby, van dichtbij doodgeschoten. De Britten, woedend, eisten dat de jonge nationalist hun wapens zouden neerleggen,

De uitgebrande auto van de Britse brigadier Aubertin Mallaby, op de plek waar hij werd gedood (Publiek Domein – wiki)

maar daar voelden de pemoeda's niks voor. In de dagen daarna zetten de Brits-Indische militairen de aanval in, wat op 10 november 1945 leidde tot een massale veldslag in Soerabaja.

Ruim twintigduizend Indonesiërs kwamen om het leven of raakten gewond; enkele honderden Brits-Indische militairen vonden de dood. Voor beide partijen was de uitkomst van de veldslag ongewenst: de Britten realiseerden zich dat ze in no-time konden worden meegezogen in een grootschalig militair conflict, terwijl de Indonesiërs natuurlijk veel wapens en mankracht verloren. De omgekomen Indonesiërs worden nog altijd jaarlijks herdacht op die tiende november, 'de Dag van de Helden'.

Overleg en strijd

Na de slag om Soerabaja werd het overleg tussen Nederland, Indonesië en het Verenigd Koninkrijk hervat. Ook al was de situatie er niet overzichtelijker op geworden. Nederland was namelijk tot op het bot verdeeld: meer progressieve politici verklaarden zich bereid om (op termijn) over de Indonesische onafhankelijk te willen praten, terwijl andere politici pleitten voor een snelle herbezetting van de archipel om de Nederlandse staatskas weer te vullen. Eind december 1945 hakte het kabinet-Schermerhorn de knoop door: het kabinet besloot om met de leiders van de Republiek door te praten over de mogelijke onafhankelijkheid en de voorwaarden daarvan. Terwijl de luitenant-gouverneur-generaal Huib van Mook (voorheen de Nederlandse minister van Koloniën) gesprekken voerde met vertrouwelingen van Soekarno, hadden Nederlandse KNIL-soldaten – die tijdens de oorlog geïnterneerd waren in Indonesië of naar Australië waren uitgeweken – de wapens weer opgepakt. Uiteraard tegen de zin van de Engelsen.

Huib van Mook en generaal Simon Spoor, ongedateerd (CC0 – Anefo – wiki)

Spoor en Pesing

De Nederlandse generaal Simon Spoor wilde het Nederlandse militaire gezag in Indonesië herstellen en nam in april 1946 met zijn KNIL-militairen Pesing, een gebied bij Jakarta, in. Daarbij maakten de Nederlanders tientallen slachtoffers onder de, volgens hen, verdachte bevolking. Dat militaire optreden maakte de Engelsen woedend, want het was tegen alle afspraken in.

Desalniettemin namen de Britten geen maatregelen vanwege deze Nederlandse actie. Mogelijk omdat de Britten het liefst zo snel mogelijk uit Indonesië wilden vertrekken.

In Nederland werd in de media geschreven over de onrechtmatige Nederlandse aanval op Pesing. Een getuige vertelde aan een journaliste over hoe de KNIL-militairen “op beestachtige wijze bijna alle gevangenen afmaakten na het plegen van diverse gruweldaden.” Het krantenartikel leidde tot Kamervragen aan toenmalig minister van Overzeese Gebiedsdelen Johann Logemann. PvdA-Kamerlid Nico Palar vroeg aan de minister of hij kennis droeg van de gruweldaden die in het krantenartikel waren opgesomd.

Logemann gaf niet veel later aan niets te weten over de begane wreedheden en stelde direct een onderzoek in. Het was volgens de minister...

‘...volstrekt tegen den wensch van de Nederlandsche Regeering, wanneer zoo iets zou kunnen gebeuren, wanneer dat in den doofpot zou worden gestopt.’

Veel inzicht in de affaire-Pesing verschaftte de onderzoekscommissie niet. Betrokkenen, waaronder generaal Spoor, ontkenden de geweldsontsporingen en wezen de aantijgingen resoluut af. Na veertien getuigen gehoord te hebben (waaronder drie Indonesische soldaten die verklaarden maar wat graag voor de Nederlanders te willen vechten) concludeerde de onderzoekscommissie dat er geen sprake was van extreem geweld. Daarmee was de kwestie afgedaan.

De militaire acties leidden tot een patstelling: Nederlandse (KNIL-)militairen brachten steeds meer gebieden onder controle, maar de Republiek Indonesia, dat inmiddels ook een leger (het Tentara Republik Indonesia (TRI)) op de been had gebracht, wilde die niet zomaar prijsgeven. En in de tussentijd probeerden de Britten zoveel mogelijk te bemiddelen.

Wim Schermerhorn, Lord Killearn en Soetan Sjahrir tijdens een bespreking in aanloop naar het Akkoord van Linggadjati (CC0 – NIGIS – wiki)

Akkoord van Linggadjati

Hoewel de actie van generaal Spoor het onderling vertrouwen had geschaad, werden de diplomatieke gesprekken, met de Britten als intermediair, voortgezet. Namens de Nederlandse regering voerde luitenant-gouverneur-generaal Van Mook, ondersteund door een commissie, de gesprekken met de leiding van de Republiek Indonesia. Onder hen was premier Sjahrir, die, in tegenstelling tot de radicale Soekarno, als een gematigde, en daarom aanvaardbare, gesprekspartner werd gezien.

HISTORIEK

Soetan Sjahrir
op een
Indonesische
postzegel uit
1947 (Publiek
Domein –
wiki)

De onderhandelingen liepen stroef en er waren veel gevoeligheden over en weer. Toch werd begin november een ontwerpvereenkomst door de Nederlandse commissie gepresenteerd, waarin de Indonesische nationalisten enige vrijheden in het vooruitzicht werd gesteld, maar waarin de Nederlanders duidelijk een vinger in de pap hielden.

Nadat op verzoek van Soekarno, die zich ook in de gesprekken mengde, het woord 'vrijheid' werd vervangen door 'soevereiniteit' werd in november 1946 het ontwerp-Akkoord van Linggadjati gesloten. Daarin werd bepaald dat de Republiek de door hen bezette gebieden, waaronder Java en Sumatra, mocht houden. De door de Nederlanders of geallieerden bezette gebieden zouden op termijn ook onder het gezag van de Republiek komen. Samen zouden zij werken "aan de spoedige vestiging van een soevereinen, democratischen staat op federatieve grondslag, genaamd de Vereenigde Staten van Indonesië", die het "geheele grondgebied van Nederlandsch-Indië" omvatten. De Republiek zou, samen met Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen, de Nederlands-Indonesische Unie gaan vormen met aan het hoofd de Nederlandse Kroon, koningin Juliana dus.

Raymond Westerling in 1948 (CC0 – Ministerie van Defensie – wiki)

De Britten vertrekken, Westerling treedt op

Voor de Britten was de presentatie van het ontwerp-Akkoord van Linggadjati het teken om te vertrekken. In de maanden na het afsluiten van het akkoord werden de Britse troepen vervangen door circa 93.000 Nederlandse militairen. Het vertrek van de Britten en het sluiten van het ontwerp-Akkoord leidden overigens niet tot rust in de archipel. De Indonesische guerrilla werd in delen van de archipel, en dan met name in Zuid-Celebes, alleen maar heviger. Dat leverde felle confrontaties tussen de guerrillatroepen en de Nederlandse militairen op.

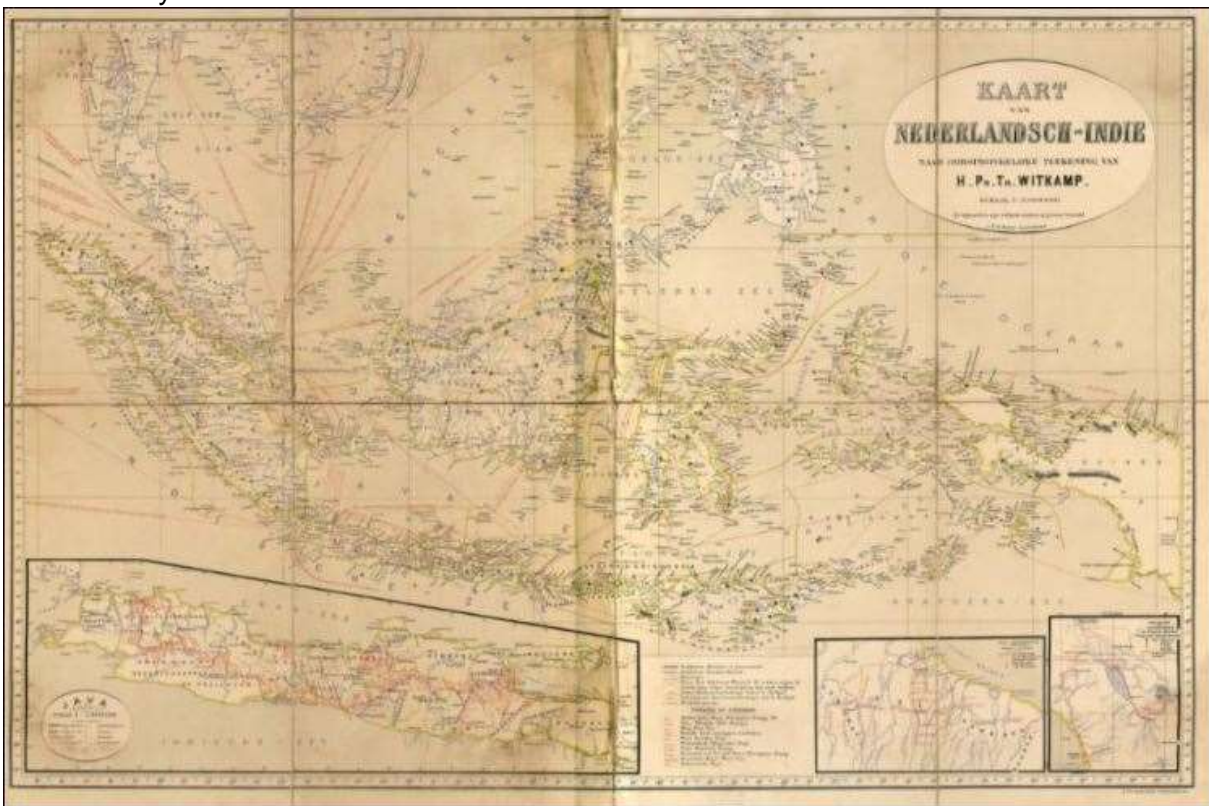
Die confrontaties mondden soms uit in grootschalige slachtingen. Zo startte de Nederlandse kapitein Raymond Westerling in juli 1946 met zijn 'stoottroepen' een

conraguerrilla actie tegen de TRI op Zuid-Celebes. Het bevel om de orde te handhaven en vijandige elementen te verwijderen kreeg hij na intensief overleg tussen de politieke leiding in Batavia en de Nederlandse legerleiding. Het was volgens Westerling nodig om hard, demonstratief en rechtvaardig op te treden. Met zijn Depot Speciale Troepen omcirkelde hij de kampongs op Zuid-Celebes, verzamelde de bevolking en pikte de van terrorisme verdachte bewoners uit hun midden. Zij werden standrechtelijk geëxecuteerd. Zo voerden Westerlings mannen zeker honderden standrechtelijke executies onder de bevolking uit. Hoewel Westerling de rust en orde met deze zuiveringsoperatie wist te herstellen, geldt de Zuid-Celebes-affaire als een van de meest gewelddadige optredens van Nederland toen.

Tot op de dag van vandaag wordt er gediscussieerd over de vraag of Westerlingen optreden beschouwd moet worden als een succesvolle, noodzakelijke militaire prestatie binnen het toen geldende noodrecht of als een buitensporige, excessieve oorlogsmisdaad.

Verdeeldheid

Het Akkoord van Linggadjati leverde in de Nederlandse politiek een hoop verdeeldheid op. Met name de Kamerleden van de KVP waren niet te spreken over het akkoord. Zij vonden dat de Republiek Indonesia van Soekarno te veel een Japans product was, omdat Soekarno in de Tweede Wereldoorlog met de Japanners had samengewerkt. Ook vonden veel politici dat Nederland weer sterk, zelfbewust en trots moest worden, want dat zou er vanzelf voor zorgen dat Indonesië rust en welvaart zou kennen. De Republiek Indonesia soevereiniteit toekennen was een zwakgebod, dat bovendien contraproductief zou zijn voor Indonesië. De KVP was er tenslotte niet gerust op dat de Kroon feitelijk aan het hoofd van de Unie zou blijven staan; de vrees was dat de Kroon een uitsluitend symbolische functie zou hebben.

Kaart van Nederlands-Indië, 1893 (Publiek Domein – wiki)

Ook de buitenparlementaire actiegroep Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid protesteerde fel tegen het Akkoord van Linggadjati. Het Comité meende dat Nederland de Tweede Wereldoorlog alsnog zou verliezen, als het Indonesië zo gemakkelijk zou afstaan. Bovendien strookte, volgens de bestuurders van het Comité, het verlenen van de soevereiniteit aan de Republiek Indonesia niet met de radiotoespraak van Wilhelmina in 1942: toen had de koningin immers gezegd dat de toekomst van Indonesië weliswaar in een gewijzigde vorm, maar wel binnen het Nederlands koninkrijk zou zijn.

Nederlands-Indië

Het aangeklede akkoord

Om de verdeeldheid over het ontwerp-Akkoord te verkleinen, kwam het kabinet-Beel, bestaande uit de KVP en de PvdA, op 10 december 1946 in de Tweede Kamer met een verklaring en een

toelichtende nota. De nota betekende de 'aankleding' van Linggadjati: de Nederlandse uitleg van het akkoord. In die aangeklede versie gaf het kabinet aan dat een verdere uitwerking van het akkoord essentieel was. Volgens het kabinet moest er een supranationale staat (Unie) komen, die gezamenlijk beleid voerde op het gebied van buitenlandse zaken, defensie en financiën. Ook wilde het kabinet nog doorpraten over de status van het excentrisch gelegen Nieuw-Guinea en ervoor zorgen dat de rol van de Kroon niet puur symbolisch zou zijn.

De Tweede Kamer ging akkoord met die uitleg van het akkoord – dat werd onderstreept door de motie-Romme/Van der Goes Naters – en stemde in met het 'aangeklede' Akkoord.

Ontvangst in de Republiek

Maar het 'aangeklede' Akkoord kon op weinig sympathie rekenen in de Republiek Indonesia. De Republiek weigerde aanpassingen van het oorspronkelijke akkoord. Daarmee ontstond feitelijk een moeilijk te overbruggen tegenstelling tussen beide interpretaties van het 'werkelijke' akkoord. Luitenant-gouverneur-generaal Van Mook zag, op basis van het akkoord, een federale staat Indonesië voor zich, waar de Republiek Indonesia een onderdeel van was. De Republiek zag echter niks in zo'n federatie en streefde naar meer vrijheid en zelfstandigheid.

Toch werd op 25 maart 1947 het 'werkelijke' of officiële akkoord door beide partijen ondertekend. De hoop bestond namelijk dat men in de uitwerking van het akkoord de plooiën nog glad kon strijken. Maar de Republiek Indonesia liet er, tijdens het ondertekenen, nota van maken dat het de 'aangeklede' versie niet erkende. De uitwerking in de periode na de ondertekening leverde echter niets op, waardoor het

hoopgevende akkoord tot een dode letter verviel.

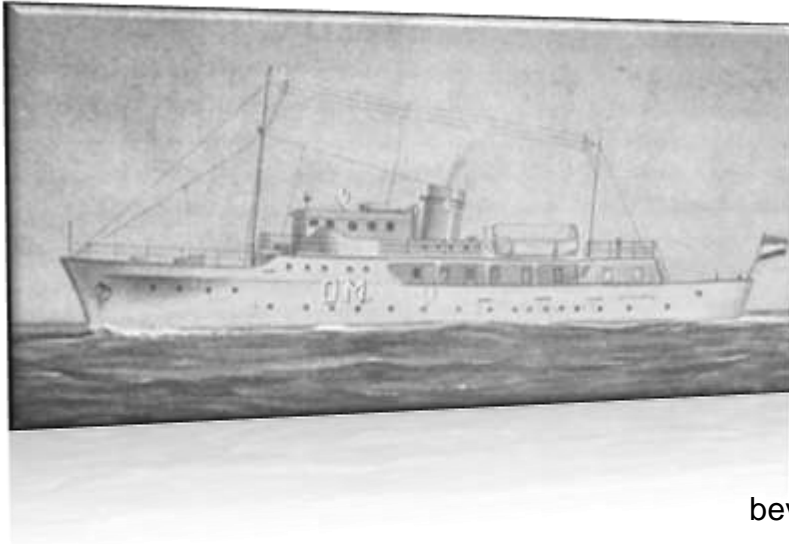
Terwijl de militaire conflicten steeds heftiger werden, verklaarde de Nederlandse premier Beel in de Tweede Kamer dat de regering zich gedwongen kon voelen om 'militaire machtsmiddelen' aan te wenden om de naleving van het Akkoord van Linggadjati af te dwingen. Zolang de Republiek Indonesia een federale staat bleef afwijzen, was een militaire actie van politionele aard gerechtvaardigd, zo was zijn redenering.

Niet lang na de woorden van Beel werden twee 'Politionele Acties' – zoals de militaire operaties in Nederland eufemistisch genoemd werden – op touw gezet om de orde in het zich bevrijdende Indonesië te herstellen. Een nieuw hoofdstuk in de dekolonisatieoorlog – en een zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis – brak aan.

Wordt vervolgd;

HISTORIEK

Tweede deel van deze serie: Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1947-1949)

Het Contactvaartuig Vandersteng.

Niemand was meer verbaasd dan de matroos le klas Vandersteng zelve, toen tijdens de Duitsche bezetting het plan werd uitgewerkt om direct na den oorlog een contactschip in de vaart te brengen teneinde de zoo noodzakelijke samenwerking tusschen de Marine en de burgerij sterk te bevorderen.

Dat wil zeggen: verbaasd, dat dit schip zijn naam zou dragen.

Albert Chambon was met het plan voor den dag gekomen en op een der theemiddagen (bijeenkomsten van de nagelaten betrekkingen), bij den heer en mevrouw Zur Mühlen-Woudt in Vlaardingen, die van den scheepsbouw wel iets afwisten, rijpte het plan. Aanvankelijk dacht men aan het als oorlogsbuit in bezit nemen van een Duitsche mijnenveger. Dat Deutschland den oorlog zou verliezen, stond voor deze lieden ook in 1942 reeds vast. Maar bij nader inzien was het toch beter als we zelf een vaartuig zouden kunnen laten bouwen en dit direct na den oorlog beschikbaar zouden kunnen stellen om het contact tusschen burgerij en marine (marine universeel gezien voor alles wat op en om en van het water leeft) te verstevigen.

Op Nieuwjaarsdag 1943 maakte Zur Mühlen het eerste ontwerp. Hij zond de schets aan Albert Chambon en hij had het ontwerp den naam gegeven „**Vandersteng**”. Het zag er leuk en knus uit, en hoewel Albert Chambon veel hoogere eischen stelde — een moeilijk heerschap, die altijd het beste van het beste verlangt als het „Onze Marine” raakt — werd direct bepaald, dat, wat er ook gebeuren zou, de naam van „Vandersteng” aan een nader te bouwen schip zou worden gegeven.

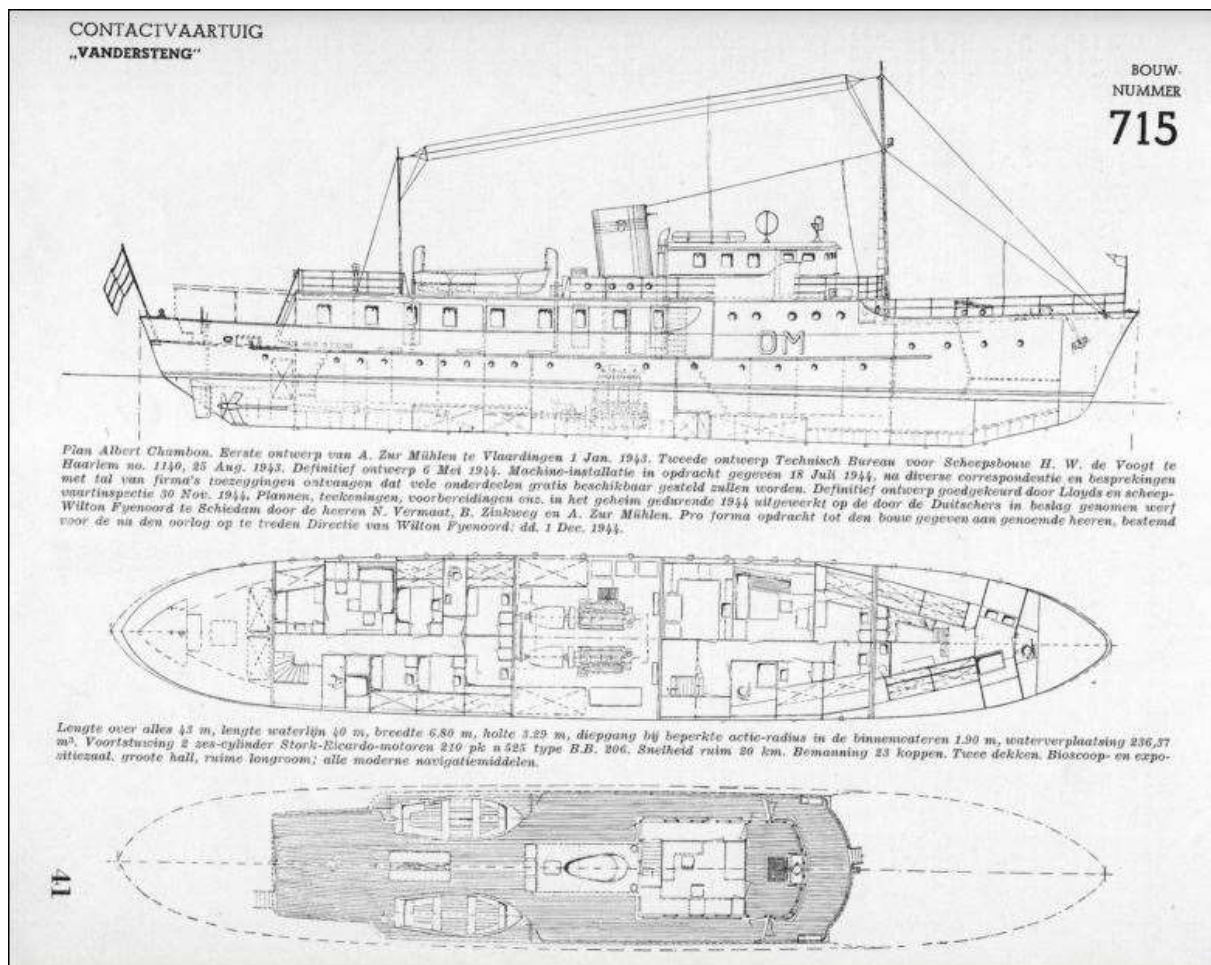
Het eerste contact met den heer H. W. de Voogt te Haarlem lag enkele maanden later en daar groeide de Vandersteng gaandeweg tot een schip zooals de schetsen en teekeningen op deze en volgende bladzijden te zien geven. In December 1943 besloten we onze plannen te publiceeren onder de bijna 10.000 deelnemers van de Heldersche Post, de onderduiknaam voor „Onze Marine”. Er waren ernstige bezwaren tegen publicatie, althans sommigen onzer vonden ietwat gevaarlijk.

De lui die ons telkens clandestien de toestemming voor drukwerk bezorgden en met onze plannen op de hoogte waren, vonden het gevaarlijk den naam Marine aan dit plan te verbinden en zouden de letters O.M. willen laten vervallen. De Mofen immers werden hoe langer hoe driester. Maar toen we onderling de afspraak maakten, dat O.M. Onbaatzuchtige Medewerking zou beteekenen, toen ging de eerste aankondiging in zee en kreeg ons plan in ruimen kring meer belangstelling.

het

In Juli 1944, toen het er naar uitzag dat het met de Duitsers niet lang meer kon duren, kwam de eerste Vandersteng- circulaire en werd de klinknagelactie aangekondigd. Maar twee maanden later kwam de bevrijding helaas niet en eerst thans is het mogelijk de „Vandersteng”-plannen verder uit te werken.

DIVERSE BIJZONDERHEDEN

Het contactvaartuig „Vandersteng” is ontworpen om het contact te leggen, te onderhouden en te versterken tusschen de marine eenerzijds en de burgerij anderzijds. Het is hoofdzakelijk bedoeld als een drijvend instituut voor algemeene maritieme voorlichting en wordt ingericht voor het houden van cursussen, lezingen, z.g. volksuniversiteiten, filmvertooningen, tentoonstellingen e.a. Het is een combinatie van zeeschip en binnenvaartuig, dat uitgerust moet worden met de modernste middelen en dat alle plaatsen van eenige beteekenis in Nederland zal kunnen bezoeken om met de aldus aanwezige middelen, door het gesproken woord van bevoegde personen en met behulp van zeer uitgebreide lectuur, het zoo veelzijdige doel te bereiken. Er moet gelegenheid gegeven worden om aan boord van de „Vandersteng” weekends en kampeertochten te houden, belangrijke zeilwedstrijden bij te wonen, volgboot te zijn bij manoeuvres of feestelijkheden te water, ja zelfs voor het houden van jaar- en algemeene vergaderingen van diverse vereenigingen en maatschappijen zoodat een groot aantal personen aan boord kan worden meegenomen.

De „Vandersteng” is ontworpen met drie dekken. Op het onderste of tusschendeck bevinden zich van voor- naar achteruit het manschappenverblijf voor 8 a 10 personen, de hutten, de

zit-eetkamer en badkamer met toilet voor het nautisch- en machinekamerpersoneel (4 a 6 personen) benevens een zeer ruime kombuis waar gevarieerde maaltijden bereid kunnen worden ook voor groote groepen van personen. Daar achter is een ruime machinekamer, en vervolgens een serie hutten, die meer in het bijzonder bestemd zijn voor docenten, bijzondere gasten, leden van het bestuur e.d.

Het hoofddek geeft van voor- naar achteruit te zien een ruime bak met ankerlier, een gemakkelijk wegneembaren mast (de voortop) waarachter de longroom gelegen is. Aan de longroom grenst de zeer ruime hal waar zich een bar en een administratiekantoor bevindt. Achter de hal volgt de zeer ruime, bijna 14 m. lange zaal waar wegneembare zitplaatsen zijn opgesteld voor meer dan 100 bezoekers. Deze zaal kan binnen enkele minuten geheel omgewerkt worden tot een zeer ruime salon, tentoonstellingszaal e.d. Er is een filmcabine voor geluidsfilm.

Het brug en sloependek is zoowel van de bak, vanaf het achterschip als van uit de hal te bereiken. In het stuurhuis bevinden zich alle mogelijke nautische instrumenten. In de kaartenkamer en radiohut bevinden zich de draadloze telefonie en -telegrafie e.d. Op het topdek bevinden zich de zoeklichten, radiopeiler, straks ook radio. Op het sloependek zijn reddingsvloten en twee sloepen geplaatst, elk 5,5 m. lang.

Wie zal den bouw bekostigen.

Als alle bij het comité „Onze Marine” aangesloten contribuanten, deelnemers (sters) en begunstigers (sters) eenmaal een bedrag van 30 gulden beschikbaar stellen, dan zijn de kosten voor den bouw van dit contactvaartuig gedekt. Niet iedereen is in staat of bereid f 30.— beschikbaar te stellen. Men kan echter ook door de aankoop van diverse artikelen van het Comité „Onze Marine” indirect medewerken aan den bouw van dit schip. Bovendien wordt er op gerekend dat firma's, belangstellenden en marinevrienden op bijzondere wijze zullen willen medewerken door beschikbaarstelling van goederen, onderdeden of wel gedeelten van den bouw voor hun rekening nemen. Men kan b.v. een sloep aanbieden, of het manschappenverblijf, of een der hutten, of welk onderdeel ook, aanbieden. Het is ook mogelijk door kleinere geschenken mede te werken aan de verfraaiing van het interieur. Wij vertrouwen dat velen van onze vrienden een bedrag van f 30.— beschikbaar zullen stellen, doch het mag ook minder zijn, ja elk bedrag voor den bouw van de „Vandersteng” zal dankbaar worden geaccepteerd.

Wij verzoeken allen de bijdragen te willen gireren op girorekening 506752 Vandersteng Den Helder.

Ingezonden door Fred Boogert

arcon46@kpnmail.nl

Het stuk over de Bermuda driehoek bracht bij mij ook weer iets naar boven, Arie. In '71 waren we met de Groningen onderweg naar Key west, ik denk vanaf San Juan, Puerto Rico. Het was bekend dat de Amerikanen sinds een paar dagen een nieuwe satelliet hadden gelanceerd en die zou een baan hebben precies over het gebied waar we toen voeren. Op de hondenwacht stonden we met een paar man op de brug, de uitkijk, officier van de wacht, en ik als seiner van de wacht en volgens mij nog iemand die net koffie kwam brengen, en probeerden we de satelliet in de heldere nachthemel te ontdekken. En inderdaad, na enige tijd, hoog in de lucht zagen we tussen de sterren een helder puntje in een baan bewegen. Maar dit puntje gedroeg zich niet zoals een satelliet in zijn

vaste baan. Dit puntje stopte soms, versnelde weer en volgde helemaal geen vaste baan, maar maakte soms hoeken van 90 graden, schoot dan weer een andere kant op en stopte dan weer. Opties zoals een hoog vliegend vliegtuig, helikopter of iets dergelijks werden al snel naar de prullenbak verwezen. Ook de radar nam niets waar. Na een minuut of 10 schoot het opeens weg en verdween. De officier van de wacht, die, net als wij, met verbazing naar het gebeuren had staan kijken zei, dat het toch iets was om in het journaal te vermelden. Of hij dat heeft gedaan is mij niet bekend. Ik heb in heldere nachten nog vaak naar de sterrenhemel gekeken en best wel satellieten en soms een space-station gezien, maar die hadden echt allemaal een vaste baan.

André.

Uit de duim gezogen?,.... Nou nee, ik ken André al geruime tijd en denk dat dit wel een waar verhaal moet zijn. Is er iemand die bij toeval over dat journaal beschikt ?....stuur deze dan naar de redactie; tenanker@kpnmail.nl

Goedemorgen Arie en L.S.,

Wederom hartelijk dank voor de mooie en goed verzorgde digitale uitgave van Ten Anker. Misschien ter aanvulling van het artikel over de weggesleepte Isaac Sweers om deze uit handen van de Duitsers te houden, vind ik het leuk om te vermelden dat zij werd weggesleept door de toen sterkste zeesleper ter wereld ; 'Zwarte Zee'. (3) naderhand nog 'Ierse Zee' geheten door de komst van een nieuwe 'Zwarte Zee' die naderhand om concurrentie met hun eigen schip te voorkomen niet werd doorverkocht maar gesloopt.

Velen vinden het betreuenswaardig dat niet de beroemde Zwarte Zee 3 met o.a. haar dappere oorlogsverleden, werd behouden in de Maassluisse thuishaven i.p.v. de 'Furie' . (bekend uit de serie Hollands Glorie van Jan den Hartogh).

Mijn vader (wijlen) Willem Warbout senior voerden met o.a. gezagvoerder Theun Vet op de 'Zwarte Zee' die in de meidagen '40 te Vlissingen lag en voor en achter maakten om de Isaac Sweers op sleep naar Engeland te nemen..

In 1945 was mijn vader na konvooien varen en de torpedering van deze 'Zwarte Zee' (naderhand weer gelicht en aan de strijd deelgenomen) plus invasie Normandië inmiddels terug in Vlissingen met de Britse Marine redding sleepboot 'Dexterous.' Doordat hij bij de Marine was in 1940 en tevens de voornoemde Zwarte Zee ingelijfd werd door de Marine, kwam hij terug als zowel Marine officier als Koopvaardij officier. (Scheepswerktuigkundige en boordschutter)

Een historische gebeurtenis op 20 augustus 1940 was het voorval dat mijn vader aan boord van de 'Zwarte Zee' de wacht had tijdens de torpedering in de haven van Falmouth terwijl kapt. Vet met de bemanning in de pub zaten. Mijn vader wist van het schip af te komen en zwom naar de wal. Op de wal zag hij kapt. Vet aankomen die hem de vraag stelde: "Waar is Mij schip?"

Waarop mijn vader antwoorde: " Als je goed kijkt kaptein zie je de scheefgezakte romp nog" Helaas heb ik mijn vader niet gekend doordat ik op anderhalf jarige leeftijd mijn vader verloor door een tragisch ongeluk in de berging naast de Bok' Grutto' in november 1947 te Den Helder.

Willem Warbout j.r.

Verjaarskalenderwie goed doet, goed ontmoet

Hermannus Sieds Vreedenberg
(laatste commandant van Hr.Ms. Dubois)

Ter ere van zijn 100^e verjaardag is er door www.marinekalender.nl een kalender 2021 en een verjaardagskalender aan Bull overhandigd.

Reactie en dankwoord van Bull:

Beste Arie, Beste mensen,

Wat ben ik blij verrast door alle felicitaties die ik van jullie allen heb mogen ontvangen. Mijn hartelijke dank. Ondanks als coronabeperkingen heeft dit op mijn 100^e jaardag een dag van verbondenheid gegeven, als ware we allen weer tezamen. De feestelijke dag, 26 oktober j.l. heb ik in familiekring gevierd. Ik bewaar warme herinneringen aan deze dag, gevierd met champagne en versnaperingen te midden van een bloemenzee.

Hartelijke groet,
Bull Vreedenberg

Nagekomen stuk als aanvulling op de extra editie “De Nacht” op de F 814

Hr. Ms. Isaac Sweers

16 JANUARI-15 MAART

Den Helder, Lissabon, Funchal, Portland, Harstad, Tromsø Harstad, Tromso,
Haakonsvern, Den Helder

Commandant: kapitein-luitenant ter zee J. D. Backer

- 16 januari Ontmeerden te Den Helder om nabij Lissabon weer rendez-vous te maken met de overige schepen van de Standing Naval Force Atlantic, die eveneens van hun winterverlof terugkeerden. Aan boord van Hr. Ms. Isaac Sweers bevond zich de commandant van de Naval Force, commandeur B. Veldkamp.
- 20 januari Stoomden in zeer dichte mist de Taag op en meerden een paar uur later af aan de Doca de Alcantara.
- 23 januari Commandeur B. Veldkamp droeg het commando over het smaldeel over aan Commodore D. S. Boyle RCN. De Canadese onderzeeboot jager Restigouche werd nu het vlaggeschip.

Na de overdracht werd het bezoek van informeel teruggebracht tot routine, hetgeen echter niet leidde tot een vermindering van de sociale evenementen. Voor de bemanning waren bustochten en sportwedstrijden georganiseerd. Verhaalden naar de Jardin do Tobacs.

- 2 februari Namen deel aan de Nato-oefening Sunny Seas.
6 februari Meerden te Funchal.
9 februari Vertrokken naar zee en stoomden op naar het Engels Kanaal, waar vanuit Portland intensief geoefend werd met eenheden van de Britse marine. Gedurende het weekeinde vreesden de havenautoriteiten dat een aanstormende depressie schade zou kunnen aanrichten. Gedurende de nacht moesten de schepen stoomklaar gemaakt worden om eventueel naar open water te kunnen vertrekken. Voor Hr. Ms. Isaac Sweers werd dit echter niet nodig geoordeeld aangezien het schip goed beschermt aan de Q-pier lag afgemeerd.
- 19 februari Zetten koers naar het hoge Noorden. Gedurende het twee weken durende verblijf in het noordelijk deel van Noorwegen was de koude niet zodanig dat de getroffen voorzorgsmaatregelen voor arctische condities op hun waarde konden worden getoetst. Tijdens de Nato-oefening Arctic Ice werd door het smaldeel intensief geoefend met een grote verscheidenheid aan Noorse eenheden en andere in het kader van de oefening bij elkaar gebrachte Nato-grond- en luchtmachtstrijdkrachten. Een bijzonder aspect vormden de oefeningen in de fjorden.

Tijdens de oefeningen vond aan boord een dodelijk ongeval plaats. De matroos der 1 e klasse K. Loonstra (15220) raakte met de capuchon van zijn pooljekker in een draaiend tandwiel van de geschutstoren. De verslagenheid aan boord was groot. Gedurende twee dagen werden de oefeningen onderbroken om het stoffelijk overschot naar Nederland over te brengen. Hierbij werd bijzonder veel medewerking ondervonden van de zijde van de Noorse marine.

In het kader van de oefening werden Harstad en Tromsø aangedaan. Voor de bemanning bestond gelegenheid om te schaatsen en te skiën. Tijdens de oefeningen werd bij rustig weer des nachts geankerd in de Kasfjorden, in de Gryllefjord en bij Harstad op diepten van 60 a 70 meter.

- 9 maart Voeren om de zuid en koersten naar open zee.
11 maart Meerden te Haakonsværn. Tijdens dit verblijf werd afscheid genomen van de overige schepen van het eskader aangezien een ander Nederlands schip de wacht zou komen overnemen.
14 maart Vertrokken uit Haakonsværn.
15 maart Meerden te Den Helder.

Nautische bijzonderheden

Lissabon

In zeer dichte mist werd de Taag opgestoomd en een paar uur later afgemeerd aan de Doca de Alcantara. Omdat een dergelijke mist daar nu niet zo veelvuldig voorkomt is het

misschien goed wat uitvoerig op deze tocht in te gaan. Als paradoxale bijzonderheid moet worden opgemerkt dat het nut van een loods onder de gegeven omstandigheden miniem was.

Ten eerste lag ten gevolge van de zware mist de loodsboot niet bij Cascais maar kwam hij pas, na lang zoeken, ter hoogte van Torre de Belém langs. Dit rendez-vous te midden van onzichtbare ten anker liggende schepen op de rivier vergde extra aandacht en werkte storend op het ritme van de aan de gang zijnde mistnavigatie. Gelukkig liep, overigens in tegenstelling tot de op de zeemansgids gebaseerde verwachting, de stroom nog uit, zodat het schip gaande kon worden gehouden.

Ten tweede beschikt Hr. Ms. Isaac Sweers, zoals nog de meeste schepen, over één radarbeeld op de brug. Deze dient voortdurend ter beschikking te staan van de navigatieofficier, dan wel de commandant of officier van de wacht, ter controle op de adviezen die het mistnavigatieteam vanuit de commandocentrale geeft. Het is dan hachelijk, zo niet onverantwoord, om een vreemde loods, hoe bekwaam deze ook mag zijn, een hem onbekende radarset over te geven en dan blindelings zijn adviezen op te volgen.

De loods had wel van dienst kunnen zijn met concrete mededelingen over het tijdstip van stroomkentering, maar faalde hierin. Hij deelde mee dat het de voorgaande dagen veel had geregend en de stroom daardoor langer uitliep. Een radiocontact met de kade of de daar gereed liggende sleepboot was niet mogelijk. Het zelf bepalen van de stroom door vergelijking tussen de vaart over de grond en de vaart door het water was zeer lastig, omdat de laatste varieerde tussen stop en zeer langzaam. Besloten werd om het hele verband over bakboord, tegenstroom, af te meren.

Bij het schuin aanlopen van de passage tussen de wal en de noordelijke brugpeiler kon evenwel uit het verloop van de radarpeilingen worden geconcludeerd dat de stroom juist was gekenterd. Bij het vlak daarop afmeren stond er dan ook een lichte stroom van achter door; voor de na Hr. Ms. Isaac Sweers komende schepen werd de manoeuvre steeds lastiger.

Harstad

De kades van de Steamship pier zijn aan de korte kant maar gemakkelijk aan te lopen. Afgeraden wordt om over de achtersteven af te meren in verband met de ondieptes aan het waluiteinde van de kades.

Tromsø

Het afmeren was lastiger in verband met de stroom in de langs de haven lopende fjord en de neren en draaistromen bij de kant. Ook de ontmeer manoeuvre moet van tevoren goed worden doordacht. Er is niet veel ruimte en er is een drukke scheepvaart, waarop het uitzicht, door de over de fjord heenlopende brug, gedeeltelijk wordt belemmerd.

Noorse fjorden

Er is veel kleine scheepvaart en binnen de 500 meterlijn zijn er in het seizoen veel kabeljauwvissers bezig met het uitzetten van netten en boeitjes. Het gebruik van Noorse kaarten is noodzakelijk. Bij een rode nachtverlichting zijn op die kaarten de geelgekleurde sectoren van de lichten moeilijk te onderscheiden. Een gelijk onderbroken wit licht in een sector duidt op gevaar.

Bron: Jaarboeken Koninklijke Marine 1970

10 november a.s. een extra editie over de Korvetten van de Ambon klasse....

Een kort woord vooraf.	2
Australische Fleetminesweepers.	2
Specificaties.	3
Hr.Ms. Ambon.	4
Hr.Ms. Banda.	8
Hr.Ms. Batjan	11
Hr.Ms. Boeroe.	13

13 november de weekeditie met o.a.

De omstreden Atjeh-expeditie, Carel Adrianus Johannes van Well Groeneveld, Eerste militaire vorming 1951, Vervolg Politionele Acties in Indonesië (deel 2) en vele andere zaken.

Als je WD-40 hebt, zijn hier 30 handige dingen die je moet weten over dit product!

https://www.soo-healthy.com/nl/3706?utm_source=gdn&utm_campaign=111514633844&utm_term=www.youtube.com&s_id=www.youtube.com&cl=EAlalQobChMI-Pm8nrPf7AIVKsW7CB2bHgMuEAEYASAAEgL-RfD_BwE&gclid=EAlalQobChMI-Pm8nrPf7AIVKsW7CB2bHgMuEAEYASAAEgL-RfD_BwE

Doe er je voordeel mee....., de redactie wenst u veel leesplezier
A.Kr.